

RIKSDAGENS SVAR 134/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om stöd för närståendevård samt om ändring av socialvårdslagen och lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om stöd för närståendevård samt om ändring av socialvårdslagen och lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (RP 131/2005 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 21/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om stöd för närståendevård

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja närståendevård som är förenlig med den vårdbehövandes bästa genom att trygga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster samt en kontinuerlig vård och stöd för närståendevårdarens arbete.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *närståendevård* att vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära,

2) *avtal om närståendevård* ett uppdragsavtal om ordnande av närståendevård som ingåtts mellan vårdaren och den kommun som svarar för ordnandet av vården,

3) *närståendevårdare* en anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära och som ingått ett avtal om närståendevård,

4) *stöd för närståendevård* en helhet som omfattar behövliga tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt vårdarvode till närståendevårdaren, ledighet och service till stöd för närståendevården,

5) *eget arbete* arbete som utförs i eget eller en familjemedlems företag, affär eller yrke eller inom lant- eller skogsbruk, i eget eller i något annat hushåll och självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt heltidsstudier.

3 §

Förutsättningar för beviljande av stöd

Kommunen kan bevilja stöd för närstående-vård, om

1) någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller annan omsorg i hemförhållanden,

2) en anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service,

3) vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer,

4) närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet,

5) den vårdbehövandes hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som skall tillhandahållas där, och om

6) beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.

4 §

Ledighet för närståendevårdare

En närståendevårdare har rätt till minst två dygn ledig tid per sådan kalendermånad under vilken han eller hon oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag. Vårdaren anses vara bunden vid vården dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet eller får rehabilitering eller undervisning.

Kommunen kan ordna fler lediga dagar för närståendevårdaren än vad som anges i 1 mom. samt rekreationsledighet som är kortare än ett dygn. Lediga dagar och rekreationsledighet kan ordnas även för andra än närståendevårdare som avses i 1 mom.

Kommunen skall sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under vårdarens ledighet. Lediga dagar enligt 1 mom. och rekreationsledighet minskar inte vårdarvodets storlek.

5 §

Vårdarvode

Vårdarvodet bestäms enligt hur bindande och krävande vården är. Vårdarvodet är minst 300 euro i månaden.

Om närståendevårdaren under en tung behandlingsfas kortvarigt är förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning, är arvodet minst 600 euro i månaden, förutsatt att vårdaren under denna tid inte har

1) arbetsinkomster som inte är ringa,

2) rätt till specialvårdspenning enligt 10 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004),

3) rätt till alterneringsersättning enligt 13 § i lagen om alterneringsledighet (1305/2002).

Vårdarvodet kan enligt avtal fastställas till ett lägre belopp än vad som föreskrivs ovan, om

1) vården binder vårdaren i mindre utsträckning än vad som förutsätts i 4 § 1 mom. och behovet av vård och omsorg är ringa, eller

2) vårdaren anför särskilda skäl till det.

6 §

Justering av vårdarvodet

Vårdarvodena justeras varje kalenderår med en koefficient som årligen fastställs för tillämpningen av 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

7 §

Vård- och serviceplan

För stöd för närståendevård skall tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren göras upp en vård- och serviceplan. Planen skall åtföljas av information om sådana bestämmelser enligt denna lag som gäller den

vårdbehövandes och vårdarens rättigheter och om tillämpningen av dem.

I planen skall dessutom antecknas åtminstone

1) omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger,

2) omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver,

3) omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppgifter, samt

4) hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

8 §

Avtal om närståendevård

Ett avtal om stöd för närståendevård skall ingås mellan närståendevårdaren och kommunen. En vård- och serviceplan skall bifogas avtalet.

Avtalet om närståendevård skall innehålla uppgifter om åtminstone

1) vårdarvode och betalningssätt,

2) rätt till lediga dagar enligt 4 § 1 mom.,

3) ordnande av ledighet enligt 4 § 2 mom.,

4) ett tidsbegränsat avtals längd, samt

5) utbetalning av vårdarvode när vården avbryts av skäl som beror på vårdaren eller av andra än hälsoskäl som beror på den vårdbehövande.

Ett avtal om närståendevård gäller tills vidare. Av särskilda skäl kan avtalet ingås för viss tid. Avtalet kan ses över vid behov.

9 §

Uppsägning och hävning av ett avtal om närståendevård

Kommunen kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla tidigast en månad efter uppsägningen. Om den vårdbehövandes eller närståendevårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter att gäl-

la, kan parterna häva avtalet med omedelbar verkan.

Oavsett uppsägningstiden upphör avtalet att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd. Om närståendevården avbryts tillfälligt av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsotillstånd, avbryts utbetalningen av vårdarvode efter en månad.

Avtalsvillkor som avviker från denna paragraf till nackdel för närståendevårdaren är utan verkan.

10 §

Pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd för närståendevårdare

Närståendevårdaren står inte i ett anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen (55/2001) till den kommun som har ingått avtalet eller till den vårdbehövande eller den vårdbehövandes vårdnadshavare.

Bestämmelser om pensionsskydd för närståendevårdare finns i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

En kommun som har ingått ett avtal om stöd för närståendevård med en vårdare skall för vårdaren teckna en sådan försäkring som avses i 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948).

11 §

Serviceansvar

Den kommun som enligt 3 kap. i socialvårdslagen (710/1982) är skyldig att ordna socialservice för den vårdbehövande ansvarar för ordnandet av stöd för närståendevård.

12 §

Ändringssökande och behandling av tvister som gäller avtal om närståendevård

I fråga om sökande av ändring i ärenden som avses i denna lag gäller 7 kap. i socialvårdslagen. Tvister som hänför sig till avtal om när-

stående vård behandlas som förvaltningstvistemål i förvaltningsdomstolen i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Genom denna lag upphävs 27 a—27 c § i socialvårdslagen jämte ändringar. Om det i an-

nan lagstiftning hänvisas till de bestämmelser som har upphävts genom denna lag eller till den förordning som har utfärdats med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse bestämmelser i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Kommunerna skall se till att avtalen om närstående vård och de vård- och serviceplaner som ingår som bilagor till avtalen har anpassats till bestämmelserna i denna lag från och med den 1 januari 2006.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) 10 § 3 mom., sådant det lyder i lag 813/2000, samt

ändras 17 § 1 och 2 mom., sådana de lyder, 17 § 1 mom. i lag 68/2002 samt 17 § 2 mom. i lag 190/2001, som följer:

17 §

Kommunen skall på nedan föreskrivet sätt ombesörja anordnandet av följande former av socialservice:

- 1) socialarbete,
- 2) rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor,
- 3) hemservice,
- 4) boendeservice,
- 5) anstaltsvård,
- 6) familjevård, och
- 7) verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade.

Kommunen skall även sörja för ordnande av barn- och ungdomsvård, barndagvård, specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd

på grund av handikapp och service i anslutning till missbrukarvård, de uppgifter som föreskrivits för barnatillsyningsmannen och andra åtgärder för utredande och fastställande av faderskap och tryggnad av underhållsbidrag, liksom även åtgärder i samband med adoptionsrådgivning och medling i familjefrågor och medling vid verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt samt för ordnande av stöd för närstående vård och annan socialservice samt för de uppgifter som nämns i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), enligt vad som dessutom bestäms särskilt om dessa serviceformer.

Denna lag träder i kraft den

200 .

Lag

om ändring av 6 b § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) rubriken för 6 b § och 6 b § 1 mom., sådana de lyder i lag 457/2004, som följer:

6 b §

Tjänster under närståendevårdarens ledighet

För tjänster som kommunen tillhandahåller en vårdbehövande under närståendevårdarens lediga dagar enligt 4 § 1 mom. i lagen om stöd för närståendevård (/) och som ersätter

närståendevårdarens vård och omsorg kan det bestämmas att den vårdbehövande skall betala en avgift på högst 9 euro utan hinder av vad som bestäms någon annanstans i lag eller förordning.

—————
Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 15 november 2005